

**DINIY-MA'RIFIY SOHALARNI RAQAMLASHTIRISHDA YUZAGA
KELADIGAN MUAMMOLARNING RAQAMLI IQTISODIYOTDAGI
AHAMIYATI**

Negmatova Sevinch Ergash qizi

Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti Qarshi filiali 2-bosqich talabasi

Elektron manzil: sevinchnegmatova8@gmail.com

Usmonov Maxsud Tulqin o'g'li

Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti magistri.

Tel: +998919471340

Email: maqsudu32@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada din va ta'limni raqamlashtirish raqamli iqtisodiyotda katta imkoniyatlarni taqdim etishi, ammo o'ziga xos muammolarni keltirib chiqarishi haqida fikr-mulohazalar keltirib o'tilgan. Maqolada diniy asllikni saqlash, onlayn noto'g'ri ma'lumotlarga qarshi kurashish va raqamli tafovutni bartaraf etish kabi muammolar taraqqiyotga qanday xalaqit berishi mumkinligi o'rganiladi. Shuningdek, ikkala soha uchun muvaffaqiyatli raqamli transformatsiyani ta'minlashda hamkorlik, raqamli savodxonlikni o'rgatish va texnologiyadan teng foydalanish muhimligi ta'kidlab o'tilgan.

Kalit so'zlar: Raqamli platforma, ekspluatatsiya, manipulyatsiya, raqamli savodxonlik, inklyuziv ma'lumotlar.

Аннотация: В этой статье утверждается, что цифровизация религии и образования открывает большие возможности в цифровой экономике, но также создает уникальные проблемы. В статье рассматривается, как такие вопросы, как сохранение религиозной аутентичности, борьба с дезинформацией в Интернете и преодоление цифрового неравенства, могут препятствовать прогрессу. Была также подчеркнута важность сотрудничества, обучения цифровой грамотности и равного использования технологий для обеспечения успешной цифровой трансформации в обоих секторах.

Ключевые слова: Цифровая платформа, эксплуатация, манипуляция, цифровая грамотность, инклюзивная информация.

Abstract: This article argues that the digitization of religion and education offers great opportunities in the digital economy, but also creates unique challenges. The article examines how issues such as maintaining religious authenticity, combating online misinformation, and bridging the digital divide can impede progress. The importance of cooperation, digital literacy training and equal use of technology was also emphasized in ensuring successful digital transformation for both sectors.

Key words: Digital platform, exploitation, manipulation, digital literacy, inclusive information.

Raqamli iqtisodiyotning doimiy rivojlanayotgan landshaftida butun sanoat tarmoqlari sezilarli o'zgarishlarni boshdan kechirmoqda, din va ma'rifat sohalari ham bundan mustasno emas. Ushbu domenlarni raqamlashtirish o'sish, targ'ibot va innovatsiyalar uchun ko'plab imkoniyatlarni olib keladi. Shu bilan birga, u ehtiyotkorlik va e'tibor bilan harakat qilish kerak bo'lgan o'ziga xos muammolar to'plamini ham taqdim etadi.

An'ana va texnologiyani bog'lash. An'anaviy va tarixiy diniy muassasalar o'z izdoshlari bilan bog'lanish va hozirgi zamonga moslashish uchun raqamli platformalarga tobora ko'proq murojaat qilmoqda. Diniy xizmatlarni jonli efirga uzatishdan tortib, onlayn ibodat guruhlarini va ta'lim resurslarini taklif qilishgacha, texnologiya targ'ibot va jalb qilish uchun kuchli vositaga aylandi. Xuddi shunday, ta'lim muassasalari ma'ruzalar o'qish, masofaviy ta'limni osonlashtirish va talabalar va o'qituvchilar o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish uchun raqamli texnologiyalardan foydalanmoqda.

Raqamli transformatsiyadagi qiyinchiliklar. Mumkin bo'lgan imtiyozlarga qaramay, din va ta'lim sohasini raqamlashtirish to'siqlardan xoli emas. Raqamli muhitda diniy urf-odatlar va ta'limotlarning haqiqiyliigi va muqaddasligini saqlab qolish asosiy muammolardan biridir. Ko'pchilik uchun diniy yig'inlarning jismoniy mavjudligi va jamoat jihati ma'naviy tajribaning ajralmas qismidir va buni onlayn tarzda takrorlash qiyin bo'lishi mumkin. Ta'lim sohasida raqamli tafovut, texnologiya va internetga ulanishning tengsizligi, maxfiylik va ma'lumotlar xavfsizligi bilan bog'liq xavotirlar jiddiy muammolarni keltirib chiqaradi. Bundan tashqari, onlayn ta'limga o'tish ta'lim natijalaridagi mavjud nomutanosiblikni kuchaytirishi mumkin, chunki barcha talabalar raqamli o'quv muhitida muvaffaqiyatga erishish uchun zarur bo'lgan resurslar va yordamdan teng foydalanish imkoniyatiga ega emaslar.

Axloqiy mulohazalar. Raqamlashtirish, ayniqsa, ta'lim sohasida axloqiy fikrlarni ham oshiradi. Ta'lim muassasalarida sun'iy intellekt va ma'lumotlar tahlilidan foydalanish shaxsiylashtirilgan ta'lim va akademik qo'llab-quvvatlash nuqtai nazaridan istiqbolli bo'lsa-da, shaxsiy hayot, tarafkashlik va ta'limning tovarga aylanishi haqida tashvish uyg'otadi. Xuddi shunday, diniy sohada raqamli texnologiyalarning diniy urf-odatlar va e'tiqodlarga ta'siri, ekspluatatsiya yoki manipulyatsiya ehtimoli haqida savollar tug'iladi.

Muvozanat va yechimlarni topish. Ushbu muammolarni hal qilish texnologik innovatsiyalarni axloqiy mulohazalar va an'analarga hurmat bilan

muvozanatlashtiradigan ko'p qirrali yondashuvni talab qiladi. Diniy sohada bu e'tiqodning asosiy tamoyillari saqlanishi va hurmat qilinishini ta'minlash bilan birga, aholini qamrab olish va foydalanish imkoniyatini oshirish uchun raqamli platformalardan foydalanishni o'z ichiga olishi mumkin. Ta'lim sohasida raqamli tafovutni bartaraf etish, texnologiya va resurslardan teng foydalanishni ta'minlash, raqamli o'quv muhitida talabalar ustuvorligi va akademik yaxlitligini birinchi o'ringa qo'yishga harakat qilish kerak.

Hamkorlik va moslashish. Oxir oqibat, raqamli iqtisodiyotda din va ma'rifat sohalarini muvaffaqiyatli raqamlashtirish manfaatdor tomonlar, jumladan, diniy yetakchilar, o'qituvchilar, siyosatchilar va texnologiya ishlab chiquvchilari o'rtasida hamkorlik va moslashishni talab qiladi. Muammolarni hal qilish va raqamli texnologiyalar taqdim etadigan imkoniyatlardan foydalanish uchun birgalikda ishlash orqali biz ushbu muhim sohalarining raqamli asrda rivojlanishi va rivojlanishini ta'minlashimiz mumkin.

Raqamli iqtisodiyotda din va ta'limni raqamlashtirish muammolari

Raqamli inqilob hayotimizning barcha jabhalarini o'zgartirmoqda, yuqoridagi sohalar ham bundan mustasno emas. Raqamlashtirish mavjudlik, ishtirok etish va bilimlarni tarqatish uchun ulkan salohiyatni taqdim etsa-da, raqamli iqtisodiyot doirasidagi noyob muammolar majmuasini ham taqdim etadi.

Noto'g'ri ma'lumot va noto'g'ri talqin: Internet noto'g'ri ma'lumotlarga to'la va diniy kontent bundan mustasno emas. Yovuz niyatli shaxslar ekstremistik mafkuralarni tarqatish yoki oyatlarni noto'g'ri talqin qilish uchun raqamli platformalardan foydalanishi mumkin. Bunga qarshi turish ishonchli faktlarni tekshirish mexanizmlarini va diniy jamoalarda raqamli savodxonlikni rivojlantirishni talab qiladi.

Ta'lim sohasidagi muammolar

Raqamli vositalar o'rganishni yaxshilashi mumkin bo'lsa-da, ular o'qituvchilarning muhim ahamiyat kasb etadigan o'rnini bosa olmaydi. O'zaro munosabatlarni o'rnatish, tanqidiy fikrlashni rivojlantirish va individual ehtiyojlarni qondirish ta'limning barcha jihatlari bo'lib, ularni butunlay onlayn tarzda takrorlash qiyin.

Raqamli iqtisodiyotda yechimlarni topish. Qiyinchiliklarga qaramay, raqamli inqilob din va ta'lim uchun katta imkoniyatlarni taqdim etadi. Bu qiyinchiliklarni qanday hal qilishimiz mumkin:

Hamkorlik: Diniy muassasalar va o'qituvchilar texnologiya kuchidan foydalangan holda an'analarni hurmat qiladigan platformalarni ishlab chiqish uchun texnologiya kompaniyalari bilan hamkorlik qilishlari mumkin.

Raqamli savodxonlik bo'yicha trening: shaxslarni onlayn ma'lumotni tanqidiy baholash ko'nikmalari bilan jihozlash din va ta'lim nuqtai nazaridan juda muhimdir.

Raqamli bo'linishni bartaraf etish: Hukumatlar va ta'lim muassasalari texnologiya va internetdan teng foydalanishni ta'minlash uchun birgalikda ishlashi kerak.

Qiyinchiliklarni tan olish va ularni hal qilish yo'lida ishlash orqali biz raqamlashtirish raqamli iqtisodiyotda diniy amaliyotlar va ta'lim tajribasini kuchaytirishga, inklyuziv, ma'lumotlari teran va bog'langan kelajakka yordam berishini ta'minlashimiz mumkin.

Ushbu maqolada yoritilgan mavzu "Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishda diniy-ma'rifiy sohani raqamlashtirishning nazariy va amaliy muammolari" yo'nailishiga tegishlidir.

Foydalanilgan adabiyot ro'yxati:

1. Anderson, T. va Dron, J. (2011). Masofaviy ta'lim pedagogikasining uch avlodi. Ochiq va taqsimlangan ta'lim sohasidagi tadqiqotlarning xalqaro sharhi, 12(3), 80-97.
2. Kempbell, H. A. (2012). Raqamli din: yangi media dunyolarida diniy amaliyotni tushunish. Routledge.
3. Selvin, N. (2016). Ta'lim va texnologiya: asosiy muammolar va bahslar. Bloomsbury nashriyoti.
4. Van Deyk, J. (2013). Ulanish madaniyati: ijtimoiy medianing tanqidiy tarixi. Oksford universiteti matbuoti.
5. Varshauer, M. (2003). Texnologiya va ijtimoiy inklyuziya: raqamli tafovutni qayta ko'rib chiqish. MIT matbuoti.
6. Wimmer, J. va Dominick, J. R. (2006). Ommaviy axborot vositalari tadqiqoti: Kirish (8-nashr). Cengage Learning.
7. Al-Rodhan, N. R. (2019). Sun'iy intellekt va ijtimoiy medianing demokratiya, ta'lim va siyosiy inklyuziyadagi roli. Global siyosat, 10(3), 321-331.
8. Dennen, V. P. va Bagdi, L. M. (2014). Onlayn hamkorlikdagi o'quv muhitini loyihalash uchun asos. Asinxron ta'lim tarmoqlari jurnali, 18(1), 27-53.
9. Omonov, B. (2021). Problems And Consequences Of Water Deficiency In Central Asia. Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry, 12(8).

10. Nurillaevich, O. B., Aralovna, O. G., Shavkatovich, N. K., Khurramovich, M. Y., & Aralovich, O. B. (2022). Factors Of The Formation Of Ecological Culture In The Education And Training System. *Journal of Pharmaceutical Negative Results*, 984-989.
11. Aralovna, O. G., Nurillaevich, O. B., Ayonovna, A. S., & Manzarov, Y. K. (2023). ECOLOGICAL GLOBALIZATION AND ITS SOCIAL PLACE IN THE GLOBALIZATION SYSTEM OF PROCESSES. *Journal of Survey in Fisheries Sciences*, 10(1S), 5000-5006.
12. Omonov, B. (2015). The use of water resources in the center of environmental policy in the region. In *The Fifth International Conference on History and Political Sciences* (pp. 53-58).
13. Omonov, B. (2023). THE EXPRESSION OF GEOPOLITICAL KNOWLEDGE IN THE WORKS "THE CITY OF VIRTUOUS PEOPLE" AND "INDIA". *Open Access Repository*, 9(6), 16-20.
14. Nurillaevich, O. B. (2021, February). THE IMPORTANCE OF RELIGIOUS VALUES IN THE FORMATION OF A PERSONAL ECOLOGY CULTURE. In *Archive of Conferences* (Vol. 15, No. 1, pp. 264-267).
15. Omonov, B. (2016). IS ARAL SEA OR LAKE?(SOME THOUGHTS ABOUT THE REASONS THAT TURNED THE ARAL SEA INTO THE LAKE, MORE PRECISELY INTO THE DESERT" ARALKUM"). *Theoretical & Applied Science*, (3), 63-67.
16. Omonov, B. N., Ochilova, G. Z. A., & Azamova, S. A. (2023). SPECIFIC CHARACTERISTICS OF THE ECOLOGICAL ENVIRONMENT IN UZBEKISTAN. *World of Scientific news in Science*, 1(3), 15-28.
17. Aralovna, O. G., Nurillaevich, O. B., Shavkatovich, N. K., Khurramovich, M. Y., & Aralovich, O. B. Factors Of The Formation Of Ecological Culture In The Education And Training System.
18. Nurillaevich, O. B., Aralovna, O. G., Shavkatovich, N. K., Khurramovich, M. Y., & Aralovich, O. B. (2022). Factors Of The Formation Of Ecological Culture In The Education And Training System. *Journal of Pharmaceutical Negative Results*, 984-989.
19. Nomozov, X. (2023). INTERNET-MAKON RESURSLARIDAN FOYDALANISH SOHALARI. *Development and innovations in science*, 2(7), 8-14.
20. Nomozov, X. (2023). INTERNET-MAKON MOHIYATI, GENEZISI VA ZAMONAVIY TARKIBI. *Farg'ona davlat universiteti*, (3), 67-67.
21. Shavkat o'g'li, N. X. (2023). YUKSAK AXBOROT MADANIYATI-INTERNET-MAKON RESURSLARIDAN RATSIONAL FOYDALANISH SHARTI. *Research Focus International Scientific Journal*, 2(6), 105-110.

22. Shavkat o'g'li, N. X. (2022). THREATS TO INFORMATION SECURITY IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS. *Gospodarka i Innowacje.*, 22, 229-231.
23. Shavkat o'g'li, N. X. (2023). ИНТЕРНЕТ-МАКОН ИМКОНИЯТЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШДА АХЛОҚИЙ МАДАНИЯТНИНГ АҲАМИЯТИ. *The Role of Exact Sciences in the Era of Modern Development*, 1(3), 4-9.

